

Ненад Жуџац

ЈЕДИНИ ЗАДАТАК ПИСЦА ЈЕ ДА ПИШЕ ДОБРО (Разговор с Владимиром Кецмановићем)

Владимир Кецмановић (1972) један је од наших најистакнутијих и најквалифитетнијих писаца млађе генерације. Објавио је неколико приповедака и романа “Последња шанса“ (1999) и “Садржај шупљине“ (2001), али је тек романом “Феликс“ (2007) побудио интересовање шире публике и критике. За овај роман Кецмановић је добио награду САНУ “Бранко Ћопић“ и ушао у најужи избор за НИН-ову награду за роман године. Романом “Тој је био врео“ (2008) Кецмановић не само што је поново ушао у НИН-ов најужи избор за роман године, већ је и узбуркао књижевну и културну јавност збој идеолошких критика које су на “његову адресу“ упутили неки критичари. Наиме, “Тој“ нема јасно одређену идеолошку матрицу - другим речима, писац није у роману “остворено стао“ на страну Срба или Босанаца, већ је заузео неутралну позицију. Наравно, од оваквих “памфлетских ојровних стирелица“ писац се с лакоћом одбранио. Следи крајак интервју са Кецмановићем.

1. Која су ваша прва сећања на књижевност? Да ли вас је неко усмеравао на књижевност? Када сте први пут објавили - и шта?

Почео сам да читам доста рано. Читао сам бајке. Међутим, прва књига која ме је заиста уздрмала у уметничком смислу био је Кафкин *Замак*. Не знам колико сам тада тачно имао година, углавном - био сам фасциниран. Тек касније сам схватио да је то чиме сам био фасциниран заправо био принцип сна по којем се радња *Замка* одвија. И под

утицајем те књиге сам почео да сликам. На писање сам се одлучио тек касније, када сам прочитао Кишову *Гробницу за Бориса Давидовича* и схватио да није важно само шта пишеш, него и како пишеш. Прво што сам објавио била је прича - *Хисџерија*. Имао сам осамнаест година.

2. Ко су њисци (и дела) који су њресудно уџицали на ваше сџваралашџиво и вашу њоеџику?

Сигурно има много писаца који су на мене утицали. Али, тај утицај није потпуно свестан. Ту и тамо, у неком делу, идем на свесну реплику одређеног аутора или дела. Остало је несвесно. Једини свестан ангажман који сам у вези са утицајима дуже време предузимао, био је труд да се одупрем пориву да претерано личим на Киша. Мислим да сам у томе, за разлику од неких старијих колега - успео.

3. Роман "Феликс" (2007) је једна "уврнуџа" њородична њрича њуна ироније и емоџија, док је "Тоџ је био врео" (2008) раџни роман, исџричан у њрвом лицу из визуре једанаестџгодишњеџ дечака у окуџираном Сарајеву. Објавили сџе ове џемаџски веома различџиџе романе у краџком временском њериоду. Који су разлџзи за овакав њосџуџак?

По датумима објављивања изгледа да је тако. Међутим, на рукопису *Феликса* сам радио доста дуго. И у неколико фаза. *Тоџ* сам, заиста, написао у једном даху, пошто је *Феликс* објављен. Неке књиге се пишу споро, неке брзо. То је једини разлог.

4. Чини ми се да је ваша њреџознаџљива минималистџичка реченица (са изузетџним ауџенџичним њоеџским набојем) у "Феликсу", још више редукована у "Тоџу". Који су разлџзи за овако њрекомџоновану синџаксу?

До тог стила сам дошао спонтано, када сам почео да пишем директно у компјутер и успоставио непосредан, читалачки однос према ономе што пишем, у самом тренутку писања. Мислим да је такав поступак, присутан и у *Феликсу*, у *Тоџу* добио пуни смисао. Теоретски, са језичком редуџијом би могло да се иде и даље. Ја тим путем, барем засада, не намеравам да идем даље.

5. "Тоџ" је узбуркао књижевну и кулџурну јавносџ у Србији збоџ одсусџва јасно назначене идеолошке маџрице. Да ли њисаџ мора да буде идеолошки анџажован да би досџео у жижу кулџурне јавносџи - или је боље да, као у вашем случају, избеџне идеолошко анџажовање и џако досџе у жижу кулџурне јавносџи?

Писаџ нипошто не сме да буде идеолошки ангажован док пише, уколико жели да пише добро. А у жижу културне јавности може да се доспе на различите начине. Уз властити труд или трудом других. Мени су да доспем у жижу помогла два неписмена критичара, својим небулозним идеолошким нападима. И ја сам њихову помоћ оберучке прихватио.

6. Да ли је писац одговоран за време и друшћивене прилике у којима живи? И да ли српска књижевност треба да се "обрачуна" са деведесетим годинама прошлог века?

Деведесете године су јака књижевна тема. И књижевност ће сигурно њима још дуго да се бави. А једини задатак писца је да пише добро. У томе је сва његова одговорност. Наравно, док не пише, писац може да буде одговоран или неодговоран, ангажован или неангажован. То је ствар личног избора.

7. Да ли романи који за предмет имају историјске догађаје могу да се пишу без велике временске дистанце?

У књижевности, као ни у било којој другој уметности, не постоје правила. Резултат одређује правила. Ако је роман добар, онда значи да му је била потребна баш толика временска дистанца. Некад је то једна година, а некад је то хиљаду година. Ипак, сигурно је да роман писан у различитим временским размацама не може бити исти. Уверен сам да ће се о рату у Босни за двеста година писати на другачији начин. Наравно, ако се уопште буде писало. Уосталом, овај роман не би био лошији да је објављен у време ратних сукоба, чак би у том моменту изазвао много већу буру у јавности.

8. Прошле године сће учествовали на Сићевачкој колонији. Како сће се провели и како сће реаговали на чувено "агресивно јужњачко гостопримство"?

Било је лепо. Волим дружење са колегама и упознавање са новим људима. Природа у Сићеву је сјајна, Ниш је жив град. Људи воле кафану и шалу. Видео сам Бавољу варош и пио пролом пиво. А јужњачко гостопримство за мене није нова појава. Жена ми је из Лесковца, то је сродан менталитет. Само што су у Лесковцу боље плескавице, а у Нишу бурек.

9. Да ли радиће на неком новом делу и када можемо очекивати вашу нову књићу?

За неколико година. Дело које радим биће повелико, и јако дуго га планирам, мораћу озбиљно да се потрудим.